

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 15.5.2017
Sayı: 1200

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI' NA

Ülkemiz sanıldığı gibi su zengini bir ülke değildir. Ülkemizin yarı-kurak bir iklime sahip olduğu daima göz önünde bulundurulmalı, bütün su politikaları buna göre oluşturulmalıdır. Kuraklık meteorolojik kuraklıkla başlar, bunu hidrolojik, tarımsal ve sosyo-ekonomik kuraklık takip eder. Öte yandan son yıllarda ülkemizde maden arama faaliyetleri ve çıkarılan cevherin yıkanması veya saflaştırılması sırasında yapılan işlemler yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın ciddi bir şekilde kirlenmesine neden olabilmektedir. Ülkemizde ve komşu ülkelerde artan sıklıkta yaşanacak daha şiddetli kuraklıkların ulusal güvenliğimiz için ciddi bir tehdit unsuru olduğu göz önünde bulundurularak, konuyla ilgili gereken tedbirlerin alınması, izlenmesi gereken politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Prof. Dr. BİRCAN
Eskişehir M.Ü.

Dr. Ayhan Çiray
İstanbul M.Ü.

Erkan Aydın
Bulduz M.Ü.

Saygılarımla,

Dr. Ayhan Çiray
Ankara M.Ü.

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

Dr. Niyazi Nef Kere
Antalya M.Ü.

Mehmet Cüm
Balıkesir M.Ü.

Mustafa Ali BAYRAZ
İzmir M.Ü.

Devrim Kök
Antalya M.Ü.

Ali AKIL
Sivas M.Ü.

Zeynep Altınok
İzmir M.Ü.

Gülşen Yılmaz
İstanbul M.Ü.

Gözde Akkus İlgeci
İstanbul M.Ü.

Selina Doğan
İstanbul M.Ü.

Utku Çakır
Eskişehir M.Ü.

Erkan Aydın
İstanbul M.Ü.

Özkan Adigüzel
İstanbul M.Ü.

Nurhayat Altın
Kayseri M.Ü.

Ahmet AKIN
Balıkesir Milletvekili

Prof. Dr. Nurettin Doğan
M.Ü.

Mustafa AKAYDIN
Antalya M.Ü.

Ali Akın
M.Ü.

GEREKÇE

Yaşamın vazgeçilmez bir unsuru olan su, yerine başka bir madde ikame edilemeyen, sınırlı bir doğal kaynaktır. Sağlıklı suya ulaşmak temel bir insanlık hakkıdır ve bu nedenle aynı zamanda toplumsal bir değer olarak düşünülmelidir.

Ülkemizin yarı-kurak bir iklime sahip olduğu daima göz önünde bulundurulmalı, bütün su politikaları buna göre oluşturulmalıdır. Kuraklık meteorolojik kuraklıkla başlar, bunu hidrolojik, tarımsal ve sosyo-ekonomik kuraklık takip eder. Bu nedenle yağışın yersel ve zamansal dağılımı çok iyi takip edilmelidir. Su kıtlığının çözümünde su tüketiminin sektörler arası dağılımı dikkate alınmalıdır. Türkiye genelinde toplam suyun %72'si tarımda (AB: %33), %12'si sanayide (AB: %51), %16'sı de içme ve kullanma amaçlı (AB: %16) olarak tüketilmektedir. Gerek tarımsal, gerek sanayi ve gerekse bireysel amaçlı olsun suyu kullanan sonuçta insandır. Bu nedenle kullanıcıların bilinçlendirilmesi son derece önemlidir. Bilinçlendirmek için de iyi bir denetim mekanizması şarttır.

Ülkemiz sanıldığı gibi su zengini bir ülke değildir. Su varlığına göre ülkeler, yılda kişi başına düşen ortalama kullanılabilir su miktarı 1000 m³ den az olan ülkeler "su fakiri", 1000 m³ ile 3000 m³ arasında olanlar "su sıkıntısı" çeken ülkeler, 3000 m³ ile 10000 m³ arasında olan ülkeler "yeterli suyu olan" ülkeler, 10000 m³ den fazla olan ülkeler ise "su zengini" ülkeler olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı yaklaşık olarak $112 \cdot 10^9 / 70 \cdot 10^6 = 1600 \text{ m}^3/\text{yıl}$ dır. Buna göre ülkemiz su sıkıntısı çeken ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkemizde nüfusun ve suyun yersel dağılımı bir birinin tam tersidir. Bu çarpıklık düzeltilmelidir. Su kaynaklarının sürdürülebilirliği önemlidir.

Su problemine kriz yönetimi değil risk yönetimi mantığı ile yaklaşılması, bu bağlamda arz ve talebin doğru yönetilmesi, doğru yatırımların doğru zamanda yapılması son derece önemlidir. Su talebinin karşılanmasında yerel kaynakların optimal kullanımı ön plana alınmalı, komşu havzalardan getirilen suyun toplam talebin belli bir yüzdesini aşmamasına dikkat edilmelidir. Her şeyden önce su alınan havzadaki mevcut ekosistemin dengesinin korunması son derece önemlidir. Bir sorunu çözmeye çalışırken birden çok soruna neden olmanın yaratacağı kısır döngüden kaçınmak gerekir. Diğer taraftan başka kaynaklardan gelecek suya gereğinden fazla bağımlılık son derece risklidir. Çünkü su alınan havza da her an kuraklık tehdidi altına girebilir. Kuraklığın noktasal değil bölgesel çapta bir doğal afet olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Su hakkında söz sahibi otorite sayısının en aza indirilerek, kuraklığı ülke genelinde izleyecek, gerekli uyarıları zamanında yapacak, alınması gerekli önlemleri yetkililere ve kamuoyuna zamanında duyuracak, kuraklık konusunda bilimsel araştırmalar yapacak bir merkeze acilen gereksinim vardır.

Diğer taraftan, son yıllarda ülkemizde maden arama faaliyetleri ve çıkarılan cevherin yıkanması veya saflaştırılması sırasında yapılan işlemler yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın ciddi bir şekilde kirlenmesine neden olabilmektedir. Balıkesir -Bigadiç'te, Eskişehir'de-Seyitgazi-Kırka'da bor madenleri, Kaz Dağları'nda ve Ege bölgesinde diğer yerlerde altın, kurşun vb. maden arama ve işletme çalışmaları yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımıza ve çevreye zarar veren örneklerden bazılarıdır.

Tarihte bilinen temiz su elde etme girişimleri M.Ö. 1500'lü yıllara kadar dayanmaktadır. Araştırmalara göre Eski Mısırlıların doğal kaynaklardan elde ettikleri suyu içilebilir kılmak amacıyla şap kullandığı bilinir. Temiz su elde edebilmek üzere geliştirilen teknolojiler Eski Yunan ve Roma medeniyetlerinden Osmanlı İmparatorluğu'na kadar birçok büyük topluluğun tarihe bıraktığı izlerde görülmektedir. Jeolojik koşulları uygun jeolojik birimlerin içinde doğal olarak oluşan, bir çıkış noktasından sürekli akan veya teknik usullerle çıkarılan ve Bakanlıkça uygun görülen dezenfeksiyon, filtrasyon, çökürme, saflaştırma ve benzeri işlemler uygulanabilen ve parametre değerlerinin eksilmesi ya da artırılması suretiyle gerekli parametre değerleri elde edilen, etiketleme gerekliliklerini karşılayan ve satış amacı ile

ambalajlanarak piyasaya arz edilen yer altı sularını çeşitlendirmek ve bunlara ağırlık vermek de özellikle içme suyu elde edilmesi bakımından göz ardı edilemeyecek etkin bir kaynaktır.

Su kaynakları bakımından çok zengin olmayan Türkiye’de de suyun bütün sektörlerde tasarruflu kullanımını özendirici yeni tedbirler alınmalı, mevcut desteklere devam edilmelidir. Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının her ne şekilde olursa olsun kirletilmesinin önlenmesi sağlanmalıdır. Su kaynaklarının kirlenmesini önleyici tedbirler ödün vermeden uygulanmalıdır Gerekli önlemlerin alınmaması durumunda gelecekte ülkemizde ve komşu ülkelerde artan sıklıkta yaşanacak daha şiddetli kuraklıkların ulusal güvenliğimiz için ciddi bir tehdit unsuru olduğundan, konunun ortak akıl çerçevesinde ele alınıp bir aksiyon planı oluşturulması adına Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

